

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рокъ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 6-го Сѣчня 1898.

Число 1.

Календарь.

6	Ч.	РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО
7	П.	СОБОРЪ Св. БОГОР. ИОСИФА
8	С.	СТЕФАНА ПЕРВОМУЧЕН.
9	П.	ПО РОЖД. 20.000 муч. въ П.
10	П.	14.000 дѣтей убит. въ Виф.
11	П.	Ангелии. Зѣтиа
12	С.	Мелании прелодоб.

З м ѣ с т ь.

Родно. — При концѣ с.а.роу року
кѣлька словъ правды. — Добрь. — Днѣтъ
до Бразилійскыхъ и канадскихъ Русь-
нѣкъ. — Новинки. — Вѣсти работничкы. —
Вашлатили за „Свободу“! — Фейлстони:
Стихи: Въ вертепомъ. — Вѣдний пѣль-
мѣтъ. — Фабриканты, работники и чертъ.
— Стихи: По чому дурнѣ? — Людѣи.
— Новгрази писма. — Оглошена.

УВАГА.

Котачи приступити до „Сою-
за“ най посылають вступ-
не и мѣсячне до касиера.

Mr. George Chylak
OLYRHANT, PA.

И увѣдомлять секретара
подъ адресую.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYRHANT, PA.

Р О З Д В О.

Коли въ середу (5. сѣчня)
завлѣсне перша звѣзда на
темномъ небосклонѣ, тогдѣ
по вѣсхъ рускихъ хатахъ
устане праця, бо надходить
велика урочиста хвиля. —
Народъ спрацьований вдѣ-
лае на себе чисту одежу,
до причепуреной хаты вно-
сятъ газда сѣно и солому,
а коли вже вся челядь го-
това, коли и господинѣ зва-
рили паматкову вечеру, ста-
ють всѣ вокругъ стола. Га-
зда свѣтитъ свѣчку и впитѣе
всѣхъ зобранныхъ радѣснымъ
привѣтомъ:

Христосъ рождається!

Всѣ водповѣдаютъ такимъ
же радѣснымъ привѣтомъ:
„Славити Его!“
и начинае ся вечера. Всѣхъ
серця въ той нетерпеливо

дожиданий день переповне-
ний якоюсь неописаною вѣ-
хою и любовію. И чому-же
не тѣшити ся, коли въ сѣ-
ночѣ приходити на свѣтъ
вѣдкупитель Христосъ, ко-
трый своєю божественною
наукою мавъ звѣлѣнати всѣхъ
рѣдъ людскій вѣдъ темноты
и рабства, а поклякати его
до нового житя, опертого
на любви и справедливости?

Ангелы являють ся и въ
ту торжественну хвилю спѣ-
ваютьъ Слава во Вышнихъ
Вогу а на землѣи покой.
— Такъ, най буде покой,
згода, най буде правда и
справедливость, най настане
любовь!

Та чп за той часъ вкоре-
нили ся тѣ гарні засады
мѣжь нами? Нѣ, ажъ ще
нема. А вже намъ Русинамъ
не може бути спокою!.. Мы
не смѣємо засиджувати спра-
вы, а стати до завзятой
борбы зъ ворогами нашими,
щобъ выбороти собѣ тѣ гар-
ні засады. Русь акастрийска
веде тоту борбу на житѣ и
смерть, а Русь Украина
стогне подъ московскимъ
ярмомъ и пѣсна ангелѣвъ
повинна бути имъ докоромъ,
що у нихъ покой безъ волѣ
и гаразду.

Намъ Русинамъ въ Аме-
рицѣ взыти ся за руки
и зъ прапоромъ правды, бра-
терства и любви, йти про-
ти нашихъ деруновъ. А суть
нми въ першій линіи: тем-
нота, а въ другій капита-
лісты, що корстають зъ
темноты нашої и выиску-
ють насъ.

То-жь гуртуйтесь Братя
русскіи работнички, гуртуй-
тесь и зъ братьями иншихъ
народностей вѣжѣть ся въ
одну страшну громаду, а
побѣда по вашой сторонѣ.
Мы вѣримо, що до того оно
дойде та хочемъ, щобъ на
Рождество Христове при-
надали собѣ вы свое поло-

жене та порѣвнали чп дѣй-
ствно житѣ ваше и обходже-
не ся зъ вами могучихъ
сео свѣта такѣ якъ Хри-
стосъ приказавъ.

Вы нобесѣдуйте за тоту
справу и мы знаемо о томъ.
Гомужъ усѣмъ Русинамъ
кльчемо зъ глубины сердца
щприсердечный привѣтъ:
Христосъ рождається!

При концѣ старого року кѣлька словъ правды.

Кожда часопись, що до-
бре розумѣе свою важну
задачу, що въ протягу цѣ-
лого року пильно слѣдять
за рухомъ въ жптю своего
народа, котра будь що будь
керуе гымъ рухомъ и надае
ему больше, або меньше вы-
разнѣйшій напрямъ, обнов-
лена три концѣ року, при
концѣ періоду своей назна-
ченой работы здѣти собѣ зѣ
всего рахунокъ, що дѣяло
ся и якъ дѣяло ся въ часѣ
сотокъ днѣвъ тай показати
собѣ и загаломъ, що се, або
то дѣяло ся добре, а те
зновъ не такъ, якъ повинно
тай зѣ того всею и для
себе и для загаду выснова-
ти науку и wskazовки, якъ
въ будущемъ роцѣ треба
поступати, щобъ вышло
все разумно и добре.

Наша часопись стоить го-
ловно на сторожи справъ
работничихъ и головно до-
леко работничковъ, передов-
сѣмъ рускихъ, занималась
и суде занимаюсь, а другій
справы порушувала о стѣль-
ко, о скѣлько они вязались
зъ житемъ чорного работ-
ничка.

У насъ въ Америцѣ на
порядку дневномъ цѣлый
минувшій рокъ зѣ горячко-
вою нетерпачкою разбира-
лось справы церковній, чп
вѣроисповѣднѣи и мы ихъ
ноговали и разбирали въ

мѣру того о скѣлько они
були складовою частію житя
работника. Безперечно, що
мы нынѣ переживаемо пе-
ріодъ въ нашомъ житю, де
справы церковній грають
трохи не першу ролю. Для
того власне, при нынѣш-
ной нагодѣ, при концѣ ста-
рого року, хтѣлибъ мы на
першомъ мѣсци сказати
кѣлька словъ про ту квестію,
що занимае умы трохи не
усеи нашоу американскоу
суспѣльности. — Церковь
наша въ Америцѣ, яко ин-
ституція често народна, не
зависима якъ всѣ церкви въ
Америцѣ вѣдъ-вплывѣвъ по-
літичныхъ, а мало дуже,
або зовсѣмъ таки не зави-
сима вѣдъ ерархії церков-
ной, переживала въ мину-
шомъ роцѣ добу хлопячу,
або переходъ зъ хлопячого
вѣку до мужеского. Звѣсно
каждому, що въ томъ пере-
ходѣ житя людского стають
ся загально великіи хвиля,
скопи неупродной впередъ,
котрій водтакъ мѣстятъ ся
саміи на собѣ. Наша цер-
ковь въ Америцѣ, молода
народна институція, поли-
чена саморядови не могла
еще до теперъ знайти собѣ
твердой матеріальной и мо-
ральной подѣтавы на ко-
трій бы стала и почала вже
житѣ разумне, основане на
твердыхъ подвалинахъ. —

Батьки, або проводники тоу
церкви, нашій священники,
позбраний зъ рѣжныхъ свѣ-
товѣ, зѣ рѣжными погляда-
ми на справы церковній, або
такъ зовсѣмъ безъ поглядѣвъ
на тѣ справы, не могли въ
купѣ знайти собѣ всепѣльной
точки, всепѣльной подвалины,
на котрій бы разъ стали
твердоу стопоу и всепѣльно
йшли до певной вызначноу
меты. Скажѣмъ больше —
велика часть гр. кат. свя-
щенникѣвъ то работнички,
котрій лишь на то спядтъ

въ Америцѣ, щобъ нажити
гроша и вернути въ старій
край и тамъ зажити без-
журнымъ, независимымъ жи-
темъ. Онѣ если боронятъ
справъ церковныхъ то бо-
ронятъ лишь своеу егзистен-
цію, боронятъ лишь книжки
банковѣ, щобъ цифы въ
нѣй не зменшались, а зболъ-
шались. Если-жь такъ есть,
а певно, що такъ есть, то
не може бути бесѣды о я-
койсь розумной всепѣльной
акціи помѣжь загаломъ гр.
кат. священникѣвъ въ Аме-
рицѣ. Всякій найрозумнѣй-
шій проекта по газетахъ про-
шумять безъ водгомону, бо
нема, крѣмъ колькохъ оди-
ницъ людей, котрій бы схо-
тѣли зрозумѣти вагу квестіи
народно-церковной въ Аме-
рицѣ. Нарѣкани на воро-
говѣ, на латинску ерархію
въ Римѣ и въ самой Аме-
рицѣ, нарѣкани на агітацію
православной місії — се
пусте балакане, пѣхто въ
свѣтѣ не мавъ бы силы агі-
таціонной, еслибъ мы саміи
вѣрили и схогѣли собѣ за-
радити. Доперва самъ на-
родъ, котрій дуже пильно
дозрѣвае и овомѣ хлопскимъ
розумомъ критичнымъ здае
собѣ якъ найлѣпше зѣ все-
го справу, доперва той на-
родъ заведе у себе и цер-
ковно-народной порядки, якъ
уже позаповидъ у себе и
другій порядки майже безъ
участя своихъ нѣбы прово-
дировѣ. Якъ народъ добре
зрозумѣе, що его церковь,
того ея витомъ народна ин-
ституція, якъ народъ поста-
вить ту институцію на до-
брыйхъ матеріальныхъ осно-
вахъ, якъ народъ зрозумѣе,
чого ему жадати вѣдъ той
церкви и вѣдъ своихъ свя-
щенникѣвъ; тогды пропаде
всяка агітація місіонаровѣ
православныхъ — нѣчого не
вдѣе ерархія латинска, ко-
тра дѣйсно прямуе до того,

щобъ зямериканизовати всѣ
церкви католицкѣи на под-
ставѣ римского католицизма.
Розумѣе ся, що тогды не
стане и половины тыхъ тру-
женникѣвъ въ виноградѣ
церковномъ, котрій нынѣ въ
прекрасно урядженихъ пле-
баніяхъ вылежують покой-
но свои отаманки.

Духъ демократичный ма-
лорусского народа водзове ся
въ нѣмъ наѣтъ безъ его
власной свѣдомости и устро-
ить собѣ свой демократич-
ный ладъ згѣдно зѣ его
народнымъ характеромъ. —
Посля того липше ся въ
будучомъ роцѣ слѣдуюча
церковно-народна работа:
Громадити вже добре зъор-
ганизованій громады церков-
ній въ одно тѣло, лучити
одноу проводною гадкою
всѣхъ мыслячихъ и ширѣхъ
народной справѣ священни-
ковѣ и освѣдомляти обѣ
сторонѣ, доказовати имъ, що
лишь въ народной силѣ и
въ народной самосвѣдомости
лежить цѣла наша сѣла и
цѣла будучность нашої на-
родной церкви въ Америцѣ.

Друга справа дуже важ-
на въ нашомъ житю руско-
американскомъ, то справа
нашого народного розвою.
Въ першій линіи суть до
сео покликаний нашій часо-
писи. Они повинній бути
сторожами нашего народно-
го житя и посувати то житѣ
впередъ, освѣдомляти за-
галъ, подавати ему здорову
поживу, не затруту нѣ старо-
краевою сѣчкоу, нѣ обро-
комъ російской самовласти,
нѣ капиталистичною амери-
канскоу дурійкою. — Ро-
ботничкы-Русинъ повиннѣ
чути себе въ Америцѣ чо-
ловѣкомъ вольнымъ, умѣти
дѣлѣти свою гѣднѣсть осо-
бисту, розумѣти свое поло-
жене, яко работничка до во-
рочной клясы капиталистич-
ной и разомъ зѣ всѣми ро-

ботничками готовитись до
борбы противъ тыхъ всѣхъ
панѣвъ, шо наладовуючи
свои кишени, глядять бай-
дужно, якъ той чорный ро-
ботничкъ гине, чи то подѣ
скалоу вугля, чи въ желѣз-
ныхъ фабрикахъ, чп вѣдъ
револьвера газельтопского
шерифа. Рядъ нынѣшній
американскій не лѣпшій вѣдъ
наибольше абсолютного ря-
ду хинского, черекого, рос-
сийского, а якъ довго бу-
дуть рядити паны-капита-
лісты такъ довго работничкы
мусить гинуть, або зѣ го-
лоду, або зѣ причинъ выше
наведенныхъ. Власне задачею
нашої руской пресы есть
щиро и совѣстно освѣдом-
ляти того работничка и при-
говорляти его до борбы зѣ
капиталомъ. Тымчасомъ шо
ся дѣе? Тыхъ нашихъ нѣбы
часописей, бодай рускими
буквами друкованныхъ, на-
множило ся що не-мѣра.

Суть у насъ напр. Вѣстни-
ковѣ ажъ два: Есть „Вѣст-
никъ“ вѣдъ нашего милого
„Соединенія“, есть „Вѣст-
никъ“ вѣдъ нашихъ дра-
жайшихъ братѣвъ право-
славныхъ, есть еще и наше
велике „Свѣтло“ тай наша
„Свобода.“ Воже, ажъ 4 га-
зеты! Яка сила Америк. Руси!
Нашъ „Вѣстникъ“ вѣдъ на-
шого милого „Соединенія“
плете цѣлый рокъ нѣ въ
пятъ нѣ въ десять. Все
общія и общія нашии инте-
реса, а самъ чертъ, не толь-
ко самъ редакторъ, не ро-
бере, яко властиво хоробы
хоченъ чоловѣче? Але най
тамъ — и такъ нѣхто сео
„Вѣстника“ на серію не
бере. Жіе собѣ оденъ чо-
ловѣкъ зѣ той нѣбы газеты
та най жіе. До майновѣ ро-
бити не подѣ, а на кантора
мѣсця нема, бо и такъ ве-
лика конкуренція помѣжь
тыми дяками чи канторами.

(Продовжене на другой сторѣцѣ.)

ЗЪ ВЕРТЕПОМЪ

(Изъ Маріи Колонницковъ).

Подѣ нашскимъ ганкомъ стали при порозѣ,
Шапка зѣ головы здохмивши, на морозѣ —
Звычайно, дѣти — замалку букомъ вчений.
Знають, що двѣрь — то паньска рѣчь, вельможна,
Не те шо чорнѣи хатки нужденній,
Де передъ свѣгомъ левни скритись можна.
Не знаю, чп котре зѣ нихъ бѣдне вчуе
Колп, що може чести гѣдне бутѣ;
Не знаю, чп зайде хто въ хату тую,
Щобъ давныхъ лѣтъ велику повѣсть вчути,
Чи имъ хто скаже, якъ любити треба
Свой ланъ, що хлѣбъ дае вѣсѣмъ зѣ ласки неба;
Якъ право другухъ шанувати нынѣ
И почути ся кольцемъ въ живѣй машинѣ;
Та знаю, шде ихъ букомъ вчили зрана
Знимати шапку подѣ порогомъ пана.

У купцѣ разомъ всѣ стоять; якравна
Звѣзда на жердцѣ блимае румяна,
На землю смуга падае кровава,
Мовъ вѣдъ кометы, що дивна й незнана
Разъ въ рокъ въ зимѣ являеть ся и свѣтитъ
На неодѣтій, босѣй, хлопекѣи дѣти...
Тремтячи зѣ зимна голоса ихъ хоромъ
Несуть ся гень понадъ свѣжнимъ просторомъ.
Сумна нѣчь чуе въ нихъ шось невымовне,
А небо наче жару й искорѣ повне
И тонѣвъ жалѣныхъ, въ якихъ два звуки
Брѣнять — зѣтханя тихого й розпуки.

Молодшій всѣхъ, дѣтвакъ малый, шо доси
Ставъ тамъ, де свѣтъ вѣкно кидало ясне,
Въ подертѣ лахи прибранный и босый,
Вмозкѣ якъ струна та, шо урвалася власне,
И понадъ звѣзду великій очи въ гору
Поднявши такъ гадавъ собѣ въ ту пору:
„Чому се, Боже мой великій, нынѣка,
Хочѣ и Христосъ прійшовъ, такъ зле на свѣтѣ?
Чому въ насъ чорной муки лишь жмѣнка?
Чому мы босѣй ходимъ неодѣтій?
Чому нашъ тато зѣ вечера запятый
Приходить хору, бѣдну маму бити!!!
Чому народъ такой блѣдый, ажъ жалко,
Якъ тѣнь снуесъ весною й хлѣба просить?
Чому въ насъ дѣти всѣ крадутъ вже зѣ малку?
Чому нѣхто писма не вчитъ ихъ доси?
Хочѣ радѣ-бъ знати, шо тамъ за свѣтами,
Гень-гень за лѣсомъ, за млыномъ, рѣчками!“

Знать для хлопѣвъ ты не прійшовъ ще, Боже?
Бо-жь хочѣ шо року хлопцѣвъ ходять много
У двѣрь зѣ вертепомъ, то нѣхто не може
Нѣ пригадати нѣ сказати того,
Щобъ хто небудь зѣ двора зайшовъ до хаты
И тамъ сказавъ: „Христосъ родивъ ся, брате!“
Чому?... Охъ хлопце! небо крые мглѣте
День, шо на все те мае водповѣсти. —
Охъ! кобъ вѣдъ лишь страшноу суду горемъ
Не засвѣтавъ надъ сушею и моремъ!
Кобъ лишь вѣкамъ грядучимъ мести порывъ
Твоеу „Чому?“ страшноу не повторять!
В. ЩУРАТЬ.

Вольный наймитъ.

Стежиною, шо стрѣчкоу въ долинѣ
Тяглась мѣжь житоу и ячменемъ въ поли,
Ишовъ наймитъ вбогій въ бѣдной сѣрачнѣвъ,
Вольный сынъ волѣ.

Нѣколи выразъ и его значѣне
Не бралсь такъ на глумъ якъ сѣи днѣны;
Нѣколи не вялило такъ терпѣне
Ества людины.

Рокъ бувъ тяжкій; весняный засѣвъ туча
Разъ по разъ била мовъ бичами грому,
И выдала въ слезахъ земля могоча
Одну солому.

Днесъ за податки выгнанный зѣ хатины
Убогій наймитъ не прощавъ нѣкого...
Лишь рѣдной землѣ взявъ до хустины
И пустился въ дорогу.

Вольный, бо зѣ путь, якимъ бувъ прикутыи
До кустыи поля, де ливъ лѣтъ кровавий,
Вже увольнивъ его бездушный, лютый
Цатать уставы.

Вольный, бо вже не мавъ кому подати
Покоса сѣна свѣжого въ той хвилѣ!
Вольный, бо выйти мѣвъ свобѣдно зѣ хаты
И йти безъ цѣли...

Вольный, бо шо-жь тяжить ему на свѣтѣ?
Хиба коса, шо зѣ плѣчь повисла нынѣ,
Хиба нужденне на хребтѣ лахмѣте
И житя терпѣне.

Вольный, бо сирота его послѣдний
На весну впавъ подѣ голоду обухомъ...
Бо й пѣсь лишивсь старый подѣ плотомъ, бѣдный,
И вые глухо.

Вольный! — тожь може йти або спочити,
Або клясти зѣ роспукою у груди;
Спѣвати може, плакати шалѣти, —
Богу ласкавъ буде.

Чи вѣдъ застигне зѣ голоду якъ мнѣй,
Чи провалить де голову о стѣны —
Вѣдъ сходу сонца до вечѣрныхъ тѣней
Не буде змѣны.

Убогій загонѣ близъ твоей хатки
И луку, шо звляка лишь бурянь родити
Загорне урядѣ... перша рѣчь — податки!
Ты йди косити!

Йди, йди! оплату внести треба въ каеу,
Хочѣ на зерно три колоса тра збяти,
Хочѣ рокъ цѣлый не бачпшь хлѣба часомъ...
Йди, йди косити!

Чогожь вѣдъ ставъ? тажь якъ птакъ свобѣдний!
Забагъ — живешь, забабъ — то ганешь друже,
Чи въ найми йде, чи топиться бѣдный,
Усѣмъ байдуже.

И хочѣ бы рвавъ волосы, не водчуге
Нѣхто его незавидноу долѣ...
И хочѣ бы трупомъ впавъ, словца не вчуе...
Вольный сынъ волѣ!

Изъ М. Колонницковъ перекл. В. Щурать.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всі дописи в гроші про-
симо высылати під адресу:

До „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

Наша газета виходить що-
тижня в четверг.

Entered the post office at
Mt. Carmel, Pa. as second
class mail matter.

Купуйте книжки!
В редакції „Свободи“
можна дістати слѣду-
ючі книжки:

Канадійска Русь
Написавъ Н. Дмитровъ.
Цѣна ..... 10 цт.

Як чортъ заслуживъ
кусника хлѣба.
Цѣна ..... 10 цт.

Образки зъ Америки
Написавъ Бузало.
Цѣна ..... 10 цт.

**Народный рухъ Ав-
стро-Угорскіхъ Ру-
синівъ Ч. І.**
Написавъ М. Павлицъ.
Цѣна ..... 15 цт.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Продовженє зъ сторони першої)
А однакъ шкода такихъ ве-
ликихъ сумъ, що пародъ
накладає. Оно колись му-
сити бути внакине. Врочѣмъ,
въ цѣлої роботѣ нашихъ
мляхъ гр. катол. зъ паро-
хп „Соединена“ видимо
таке кашарство, не тільки
въ ихъ органѣ. — Другій
зъряду „Прав. А. Вѣстникъ“
хизба на то друкує ся, щобъ
ев. Синодъ плативъ гроші.
Анѣ навѣть тихъ колька-
найцять бородатыхъ поповъ
не мають зъ него наймен-
шою користи, а про народъ
то нема що и говорити.
Здає ся, що ти добродѣи цен-
зоровані тримають ся топ
запасады: писати такъ, щобъ
нѣхто не розумѣвъ, а тогды
вийде наймудрѣйше. — Про
гумористичный напѣвѣль
„Свѣтъ“ нема що и згадо-
вати. Такого болота повно
въ Америцѣ. Возьмѣтъ до
рукъ котру небуду польску
газету, а знайдете то само
зъ малыми рожницями. —
Про нашу „Свободу“ мы
говорити не будемо. Але
хто хтѣвъ бы безсторонно
судити, певно высказе гад-
ку, за котру мы встыдати
ся не будемо.

Лишає ся еще економична
сторона нашего руско-амери-
канского житя, а се нагий
вародно-економичнй това-
рства: „Союзъ“, „Соеди-
неніє“ и тов. „Взаимопомо-
чи.“ Якъ ти товариства нынѣ
розть не будемо подробно
розбирати, нотуємо лишъ
фактъ, що они суть и добре,
що они истнують. Ти това-
рства суть доказомъ на-
пѣва змаганъ въ Америцѣ
и то такихъ змаганъ на які
насъ молодыхъ Американ-
цѣвъ стати. Люде, що вже
нынѣ выдали зъ себе свою
народну интеллигенцію, той
цѣлѣт парода, мають вже
цѣлѣтнй товариства, мы зро-
били се, що було въ на-
шій силѣ зробити. Моглибъ
мы були больше зробити,
певно будибысмо зробили.

Таки часы, телячй роки,
якы мы нынѣ переживаемо,
переживали и другі народы,
якы Айришии, Нѣмцѣ,
Чехи, а Поляки и до нынѣ
таки часы переживають. —
Дошера молодые поколѣне,
уроджене ты и вышколене
на взоркѣ порядковъ амери-
канскыхъ, надало тымъ
народностямъ новый на-
прямъ и выдвинуло житє
народне на ширцу фалю
американского житя. Такъ
само буде и зъ нами, бо зъ

мѣсяця мы не впади, але
щобы мы могли числѣти ко-
лись на наше молоде по-
колѣне, треба намъ зрозу-
мѣти, що молодой Русинъ-
Американецъ не вродивъ ся
тільки для шуфлѣ и для
джагана, але вонъ повиненъ
въ своихъ, а передовѣмъ въ
американскихъ публичныхъ
школахъ снособитись на чо-
ловѣка, котрый бы колѣне
не забуваючи на те, що
вонъ. Русинъ, мѣгъ заняты
годне становиско посередъ
сусѣбноста американскоп.
Не будемо мати молодого
нашого поколѣня, згинемо
въ морю бизнесу американ-
ского, а будемо сго мати,
тогды не побачимо въ на-
шѣмъ руско-американскѣмъ
житю того всего смѣтя, на
яке намъ нынѣ приходять
ся спотикати.

Такъ, бесумнѣвъ — Дебєсь
єсть однимъ зъ найспособ-
нѣйшихъ агитаторѣвъ мо-
лодохъ ще соціалъ-демокра-
тичноп партіи въ Америцѣ.
Дебєсь навскрѣзь сучасный-
американскій агитаторъ. Не
зъ ряду такихъ агитаторѣвъ,
якы Лисель и др. являє ся
Дебєсь. Вонъ въ своихъ агі-
таторскихъ знаменитыхъ, по-
ривьюкочихъ бесѣдахъ не роз-
бирає kwestій науково и не
ставить окончныхъ док-
тринъ — вонъ, знаючи нав-
скрѣзь водносны в житє
американске, розрѣзує того
трупа острымъ ножемъ, кла-
де на острѣ, выймає пооди-
ноки части тѣла людского
и показує згромажденій пу-
блицѣ. Зѣпсованій, вже ро-
нучій складає и доказує, що
лишь зъ такихъ, здоровыхъ
частей зложеный чоловікъ
може жити и мае будущность.
Дебєсь въ своихъ бесѣдахъ
не бавить ся въ поважнѣмъ
парламентариста, але, якы
въ Америцѣ въ звычайю, зъ
руками актора, доброго акто-
ра, выясняє въ популярный
способъ людямъ свои гадки.
Головною сущію Дебєсовою,
двогдинноп мовы, котру
вонъ выголосивъ передъ со-
тками народу дня 21. де-
цембра въ Buffalo, була кри-
тика нашихъ теперѣшныхъ
водносинъ, нашего теперѣш-
ного капиталистичного у-
строю. Представляти обра-
зово нашй теперѣшнй не-
нормальнй водносны хизба

лькій живѣтъ, що троха не досягнувъ нпмъ
поса, по якѣмъ часѣ такъ змперивъ та стон-
чѣвъ, що полиція черезъ ошибку взяла его за
сѣрничокъ и хотѣла наложити на него цло. До
державноп касы не впылали вже зовсѣмъ по-
датки. Шпіоны троха не застрайковали, не ма-
ючи работы и доходѣвъ.

Не знати, котрому зъ фабрикантѣвъ
шибнула по головѣ геніяльна гадка, що чортъ
мусѣвъ всѣхъ работниківъ забрати до себе,
бо вже за часто посылали ихъ до него. —
Про те повѣдомлено власть, котра рѣшила
выслати депутацію до власти пекольного цар-
ства и просити, щобъ она зволила пустити ро-
ботниківъ на землю. Послаено отже сѣмохъ жан-
дарскихъ генералѣвъ, тринадцять фабричныхъ
инспекторѣвъ и вѣддѣль, зложеный зѣ ето добра-
тыхъ шпіонѣвъ зъ самымъ министромъ на чолѣ.
Послы выбрались въ дорогу пѣхотою, бо на по-
тягахъ и корабляхъ не було работниківъ, тожъ
и немогли рушити зъ мѣсяця. Въ дорожѣ корми-
ли ся хробачками и корѣнцями, а втомленій и
знесилений добились въ концѣ послы до столицѣ
пекольного царства. Володаръ темноты стрѣтивъ
ихъ зъ книжочкою въ руцѣ; оденъ зъ жандар-
мѣвъ заважавъ, що та книжочка не цензурована,
хотѣвъ сейчасъ арештовати люцифера; сго това-
ришѣ зъ великою бѣдою пояснили ему, що то
самъ володаръ пекла, та що зъ нимъ нема жартовѣ.

Чортъ згодивъ ся звернути работниківъ ажъ
тодѣ, коли ему заплатять за ихъ удержане.
— О, доглядавъ я ихъ не согорше — казавъ
чортъ — не безъ иричины шипуть они осѣ въ
тѣй книжочцѣ, що въ мене лучше якъ у васѣ.
Чимже-жъ менѣ заплатите?

.....

оденъ Дебєсь такъ знаменито
потрефитъ. Вонъ знає дуже
добре американскихъ капи-
талістѣвъ, ихъ думки, ихъ
змагаия, ба и ихъ приватне
житє. Вонъ знає дуже добре
и успособлене американско-
го работника, бутного ро-
ботника, котрый еще навѣтъ
при дуже лихихъ часахъ
ѣсть свою шинку и пе пиво.
Дебєсь порѣвнує житє одно-
го и другого и вказує ро-
ботнику, цѣри: Вандер-
бильтъ же самъ колькома
миліонами рѣчно, а ты такіи
самый чоловікъ мусѣшь жи-
ти за колька сотокъ. А
звѣсно, що понятие горожан-
скоп рѣвноста въ Америцѣ
высоко розвинене. Такими
и подобными аргументами
промовляє Дебєсь до мозгу
работника и побуждає его
до мыслєня. Великий агіта-
торъ въ своей бесѣдѣ при-
гадавъ работникамъ давнѣй-
шій, лѣпшій часы и, порѣв-
нуючи зъ теперѣшными, вы-
ганьбивъ немплосердно рѣдъ
и президента послѣдними
словами, вказавъ на головну
причину нынѣшной бѣды,
себѣ то на выходы и у-
лучшеня машинъ, котры ка-
питалисты на свой зыскъ
обертуютъ, а на школу ро-
ботника, бо они (капитали-
сты) запотребуютъ при ма-
шинахъ женщинъ и дѣтей
вмѣсто дорослого работника.
Не помпнувъ Дебєсь трус-
тѣвъ и другихъ рѣжнород-
ныхъ приватныхъ компари-
рныхъ рабункѣвъ въ тѣй дер-
жавѣ. Говорачи про компаниі
колейной, доказавъ, що тѣль-
ко работникъ кладе тамъ
цѣлу свою працю и цѣлѣй
ткетъ платити. Рѣжнй пан-
ки ѣздитъ за дармо, або по-
ловинну ткету платять, а
всѣ ти великіи рыбы, якы
сенаторы, послы, судій и
др. то зовсѣмъ даромъ ѣз-
дятъ и то по Pullman Cars,
бо ихъ компаниі потребу-
ють въ тыхъ випадкахъ, якы
трены порозбѣвають работ-
никовъ и т. д. Дуже цѣка-
вый бувъ уступъ мовы Деб-
єса, де вонъ выславъ всѣхъ
работниковъ, котры не ма-
ють поменшкани, снати въ
Pullman Cars, котрыхъ на
дипѣ въ Buffalo богато дар-
мо стоить.

ДЕБЕСЬ

передъ работниками въ Buffalo, N. Y.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

користь, еслибъ продукта
выроблюваній работниками
були рѣвно роздѣлюваній, а
не такъ, якъ теперъ дѣє ся,
що работникъ доперва за-
ледво питу часть своей пра-
цѣ споживає, а рѣшта ли-
шає ся капиталистамъ. —
Розумѣє ся, що панки не
годнй зужити всѣхъ остаю-
чихъ продуктовъ, не годнй
вывести за границу, бо и
тамъ то само дѣє ся, отже
гиперпродукція, а за тымъ
безработе, бо продуктовъ
въ краю тільки не потреба.
— Ще много другого цѣ-
кавого говоривъ Дебєсь, але
камо мѣсяця все то повто-
рять. Зѣбрана публика при-
няла его бесѣду неумовка-
ючими оплесками.

Ще колька увагъ зробимо
до бесѣды Дебєса. — Хтось
разъ сказавъ, що яка куль-
тура женщины, така куль-
тура цѣлого даного народа.
Не богато женщинъ бачили
мы на тѣмъ зѣбраню. Най-
больше, здає ся, було Нѣм-
кани. Американи дуже кра-
сивы, але тѣлько до строивъ
и . . . . . Роботники,
що слухали мовы Дебєса, були
лишь Авглики и Нѣмцѣ —
зѣ свѣчкою шукавъ бы бувъ
Поляка, а за Русина то и
не пытай. Ще не доросли —
не дивно. Свобода згрома-
дженъ въ Америцѣ, свобода
слова, свобода прєссы — не-
оцѣнний добродѣйства тѣль-
ко на тыхъ принципнахъ
може розвивати ся сусѣбно-
ность. Ганьбивъ Дебєсь пре-
зидента, ганьбивъ рѣдъ, гань-
бивъ всѣхъ панковъ, тай
анѣ оденъ полісменъ не во-
дичавъ ся въ оборонѣ сво-
ихъ хлѣбодавцѣвъ. А колько
то разы були-бъ розвязалп
въ Австриі такой збори, о
тѣмъ певно Дебєсь поняти
не має!

Корреспондентъ „Свободы“

**Листъ до Бразилійскихъ и
Канадійскихъ Русинѣвъ.**

Дорогіи Братя Країне!
Пишу до Васъ изъ далеко-
го старого краю, щобъсьте
знали, що мы галицкій Ру-
синны не забуваємо про Васъ
и доведумось с Вашѣй доли.
Тѣпшмо ся и сумуємо ра-
зомъ зъ Вами. Прочитавъ я
власне въ лѣвовѣской „Gazet-
y handlowo geograficzn-ой“ до-
писъ якогось Поляка зъ ко-
льоніи Porto Uniao da Victo-
ria въ Паранѣ (въ Бразиліи),
що зъ сусѣдною кольоніи
Jangada (Жангады) выбра-

лось колька рускихъ ро-
динъ до Канады, сподѣ-
ючись тамъ знайти „рай“,
котрого въ Бразиліи не знай-
шли. Однакъ здержавъ ихъ
вѣдъ той дальшой вандрѣв-
кѣ приѣздъ до Жангады
колькохъ родинъ зъ Кана-
ды, котры зновъ пукали
„раю“ земского въ Канадѣ
и не могучи его тамъ знай-
ти, (бо на сѣй земли нема
такого „раю“ безъ арацѣв,
хизба для великихъ капита-
лістѣвъ-перобѣвъ, котры
зновъ мають всеюды „рай“,
навѣтъ и въ нашѣй бѣдной
Галиччинѣ нпр. графы Пото-
цкѣй и иншіи магнаты) по-
мандрували дальше въ да-
лекей свѣты до Параны. Оче-
видно, що и тутки тымъ
больше не знайшли „раю“,
але вже дальше (назадъ до
Галиччины) не могли ѣхати,
бо выдали остатнй грошѣ
на свои вѣчнй вандрѣвкѣ
свѣтамп — зъ Галиччины до
далекой Канады на пѣвнѣч-
номъ концѣ землѣ, а вѣдти
зновъ ще до дальшой Бра-
зиліи на полудневѣмъ концѣ
кулѣ земскоп — пере-
плываючи тысячѣ миль мо-
рями!

Такими неустаннымъ ван-
дрюванемъ зъ краю до краю
руйнують ся нашй люди ло-
решты. Якъ бы сяѣли на
мѣсця, тамъ же вже приѣха-
ли, чы то въ Канадѣ, чы въ
Паранѣ и вложили ти грошѣ
вѣтъ, котры выдали на ту да-
леку дорогу (больше якъ
по сто злр. на особу) въ
землю, въ свое нове госпо-
дарство, то все таки дороб-
или бы ся колѣсь чогось
въ тѣй новѣй своѣй вѣтчинѣ.
Цѣла бѣда тыхъ нашихъ
людей, що то такъ силою
рвались до Бразиліи и до
Канады, въ тѣмъ, що богато
зъ нихъ не хотѣли знати,
що тамъ, якъ и всеюды на
новыхъ неослєпшихъ ще
земляхъ треба дуже и то
дуже гѣркій перейти почат-
ковй роки, нѣмъ заведе ся
яке таке госнодарство. Тамъ
прецѣнь нѣчого нема гото-
вого. Все мае пригтовити
рука людска. До того тре-
ба не лише великою силою
и гарту тѣла, але такъ са-
мо и вытравлєности духа.
Хто немає того, той зги-
нувъ тамъ марно. Хто-жъ
потрефивъ перебути тѣ най-
тяжшій початки и вытравѣ
дальше въ праці, той буде
мерати колѣсь спокѣино,
бо лишити своимъ дѣтямъ
запєвнену будущность.

Були въ Паранѣ и такіи,
що привезли туды краснй

.....

грошѣ (они зовсѣмъ не
требовали йти въ свѣтъ
хлѣбомъ); якъ побачили онѣ,
що тамъ нема лежаного хлѣ-
ба, що хоть то теплый край,
але робити треба ще тяжше
якъ въ старѣмъ краю, осо-
бливо въ тыхъ такъ тяжкихъ
початкахъ, а онѣ до работы
тяжкоп не звыкли и не звы-
кли до передновку, якій
треба перебути до своего хлѣ-
ба; переконались, що тамъ
нема принца Рудольфа, а вѣтъ
готового поля зъ будынками
и худобою не днотъ. —
тогды ували они на духу
не хотѣли брати ся до у-
правы своего „шакру“, живѣ
зъ перевезеного гроша, или
гуляли, доки всего не про-
гуляли. Делки зъ нпхъ оти-
мались при концѣ, бѣдѣй
взялись до тяжкоп работы
на мѣсця и дорабляють ся
поволеньки. Декотрымъ ли-
шило ся ще пару сотокъ,
але они не берутъ обраблѣти
своего грунту, бо мають
голову завернену чпмъ ин-
шимъ. Хотягъ ѣхати дѣє
дальше въ свѣты пукачи
лѣпшом долѣ, або и на вы-
дѣ до Галиччины на найми-
товѣ. Лишь деякіи зъ бога-
чѣвъ, котры были разумнй
и арацѣвнцѣ, тѣ доробили
ся вже и тамъ маекту, але
они не бояли ся тяжкоп
працѣ и бѣдували зъ почи-
тку такъ, якъ навѣтъ най-
бѣднѣйшій госнодаръ въ
давнѣмъ селѣ не бѣдує.....
За то теперъ вже не бѣду-
ють и житѣ бѣдѣ такъ якъ
жили въ старѣмъ краю. Тамъ
є нпр. въ колоніи Пруден-
тополиє (коло м. Ронда
Grossa) нашй госнодарѣ Па-
тайлемонъ Фарисковичъ,
Андрей и Носифъ Огедобекій,
о котрыхъ пише тамошнй
рускій душпастырѣ о. С. Ке-
зима, що они дуже маючы
а притѣмъ и дуже честна
люде. (Свѣтла редакція „Сво-
боды“ певно пошле имъ
числа „Свободы“ на показъ,
а они певно запремуеру-
ють собѣ одинокую руску ча-
сописъ американьску. Най-
адресуютъ такъ: То „Svo-
boda“, Mt. Carmel, Pa. P. O.
Box 13, U. S., North Ame-
rica).

Такихъ маючихъ и чест-
ныхъ людей нашихъ є по-
трохи на кожѣй кольоніи.
(Всѣ ишнй богачи змарно-
вались въ Паранѣ. Хто має
капіталъ, хоть 1000 зл. на
мѣсци жє, той въ Канадѣ
ескорше доробити ся чогось.)
Але прочй всѣ госнодарѣ,
котры тамъ вже потрохи за-
госнодаровались и вже не є

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Именуємо Ваше Величество — водповѣди
— почетнымъ горожанинномъ всѣхъ нашихъ мѣсть
и сѣль, опѣкуномъ всѣхъ нашихъ добродѣйныхъ
заведєнь, крѣмъ того, Ваше Величество, можуть
собѣ vybrати 10 ордерѣвъ и 25 рангѣ.

— Плювати лишь на вашй ордеры! У васѣ
леда голодренець, кождей зрадникъ и шпіонъ
має ордеръ! Дайте менѣ одну третину тыхъ
взятковъ, котры гаханутє въ своемъ краю!

— Пробѣгъ! — заверещали передакаий всѣ
послы (найголоснѣйше генералы жандармѣвъ) —
тажъ се була бы баєчна сума!

Торгъ въ торгъ погодилсь въ концѣ послы
зъ люциперомъ: обѣдали ему заплатити шесту
часть всѣхъ взятковъ. Послѣ, посвистуючи, вер-
нули домѣвъ въ рожевомъ настрѣю.

И зновъ все пошло по старому. Капиталисты
и фабриканты зновъ вернули до нервѣсныхъ
формъ мовы на перекорѣ повыпасали ще большій
животы. Шпіоны зновъ шляють ся по цѣломъ
краю, а мпністеръ приказавъ пѣдвыснити взл-
тки о одну шесту часть. Кажуть лишь, що ро-
ботники гнѣвають ся теперъ на фабрикантѣвъ и
высылають ихъ до чорта. Кажуть навѣтъ, що
чортъ обѣцавъ вволѣтити ихъ базанямъ.

Цѣкавоесть, чы работники пошлютъ послѣвъ
до пекла зъ прошенемъ о зворотъ своихъ гно-
бителѣвъ, своимъ катѣвъ, чы нѣ?.....

.....

.....

.....

По чому дурнѣ?
Де бувавъ, пробувавъ,
Роскажи, Иванѣ?
— Та вже де не бувавъ,
Всеюды бувавъ, пане.
Бувавъ неразъ у Криму,
Бувавъ и въ Полтавѣ,
Ходивъ разъ у Москву,
Бувавъ и въ Варшавѣ.
— А по чому у Москвѣ
Дурнѣ продають ся? —
— Та на пгадъ не скажу, —
Якы попадутъ ся:
Якъ мужикъ то и мужикъ,
Его й не пытають, —
А паны — все паны,
Зъ цѣны не спадають.

Льбоды.
Закликає панъ на балъ
Чумака старого.
Поповѣвъ собѣ чумака
За столомъ усего
И льодами тєе все
Смашно заѣдає.
— Чи смашне є тобѣ се? —
Панъ его пытає.
— Смашне, пане — каже той, —
Таке, якъ то часомъ
Въ осени борщъ зъ фасолею
Та цѣбуля зъ квасомъ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

остатними б'їдаками, то все зъ тыхъ б'їдвїшнихъ, котрї въ старомъ краю дуже мало що мали, але за то мали сильнї руки и не боялись тои дуже тяжкои працї и того г'їркои передовку. Они намъ певно розпов'їдять въ „Свободе“, якъ то онп б'їдовали, тай якъ поволї заводили господарство въ тыхъ дикихъ л'їсахъ. То буде для насъ ц'їкаве и поучаюче. До такихъ людей належить нпр. въ Рїо Кларо Теодоръ Потоцкїй, Иванъ Настасюкъ, Гр. Кульчїцкїй, П. Хомб'ї и багато иншихъ, котрыхъ мы не знаемо зъ имени. Она продали свое маленьке господарство въ краю за пару сотокъ, заїхали за дармо до Параны (теперъ вже не везуть и не будуть н'їколи туды за дармо везти), привезли на початокъ зъ якихъ 2 або 3 сотки, достали сорок морг'їв дикого л'їса, гарували, такъ що ажъ не оденъ г'їрко плакавъ на старї л'їта и радъ бувъ вертати назадъ, та не було по що и защо. Але они соб'ї сказали: „доцармо гризти ся, бер'їмъ ся до тяжкои працї, рубаймо, паїмъ л'їсъ, садїмъ, с'їймо, чей не згинемо!“

НОВИНКИ.

Пов'їрочна конвенція.
Пов'їрочна конвенція „Р. Н. Союзу“ в'їдбуде ся невмєни. Она продали свое маленьке господарство въ краю за пару сотокъ, заїхали за дармо до Параны (теперъ вже не везуть и не будуть н'їколи туды за дармо везти), привезли на початокъ зъ якихъ 2 або 3 сотки, достали сорок морг'їв дикого л'їса, гарували, такъ що ажъ не оденъ г'їрко плакавъ на старї л'їта и радъ бувъ вертати назадъ, та не було по що и защо. Але они соб'ї сказали: „доцармо гризти ся, бер'їмъ ся до тяжкои працї, рубаймо, паїмъ л'їсъ, садїмъ, с'їймо, чей не згинемо!“

До нашихъ предплатник'ївъ.
Здає ся, що нема такого б'їдного чолов'їка якъ редакторъ рускои газеты въ Америк'ї. Каждый за свою працю достає на „пейду“ заплачу, бо якъ бы ему зарежали заслуженину, то наробиць бы такого крику, що ажъ гей, а наш'ї редакцїи все в'їтеръ въ очи. Нап'їр дай, друкарямъ плати, самъ працїю ажъ до утоми, бо-жъ треба людямъ прось порядочно перечитати, а они тоб-то предплатник'ї „Свободы“ гадають соб'ї, що то наша повинностъ выслувати комуся за дармо. Правда, що багато есть сов'їстныхъ предплатник'ївъ, але не бракъ и тыхъ, що то любяць даремщину. До тыхъ, що не заплатили намъ ще всего за „Свободу“ повысила мы листы, въ котрыхъ стоить к'їлька хто виенєи. Просимо-жъ нашихъ довжнїковъ перечитати соб'ї тї письма докладно и поприслати намъ грош'ї. Тымъ, що не платять вздержку высылка газеты. — Якъ „Свобода“ буде мати больше грошей то не г'їлко, що буде ц'їкав'їшою и поучаючою та ще и книжочки можуть выдывати ся.

Якъ сповняли свои обовязки руско-американскїй газеты въ посл'їдн'їмъ роц'ї?
„Американскїй Русскїй В'їстникъ“, за грубї грош'ї „Соединенїя“ побачивъ св'їтъ божїй въ 1897 роц'ї только 50 раз'ївъ, хотъ рокъ мае 52 тыждн'ї. Два тыждн'ї вкравъ господнї редакторъ. Най му буде на здоров'ї! Топ газеты и такъ н'їхто не читає, то не велика шкода.

Якъ сповняли свои обовязки руско-американскїй газеты въ посл'їдн'їмъ роц'ї?
„Св'їтъ“, за грош'ї святого Сїнода зъ Петербурга за часъ в'їдъ Воскресенїя, т. е. в'їдъ 25 цв'їтня звольв ласкаво побачити св'їтло м'їсячне ажъ 7 раз'ївъ. Велика заслуга его на небесахъ и за то. Выйшло бы було больше чиселъ, булобъ больше смороду на в'їльн'їй земли Вашингтона. Наша „Свобода“ при невелик'їй помочи „Союзу“ выйшла ажъ 53 раз'ївъ, хотъ только 52 тыждн'ї есть въ роц'ї. Одно число больше доказує, якъ мы словнємо нашъ обовязокъ взглядомъ нашихъ предплатник'ївъ, котрї предъ одного цента больше не заплатять. Тащобъ хотъ заплатили только, к'їлька належить сл.!

Зъ Канады.
Трїцять родинъ що прїїшли недавно зъ Галичины до Winnipeg, поїхали до Edmonton-District дехочуть головою занямати ся годовлею худобы.

Р'їздвянї подарунки.

Може нашї читател'ї будуть ц'їкави знати, к'їлька Америка высила грошей на такъ званї р'їздвянї подарунки до Европы? Сего року въ м'їсяцї децемберъ выслала люде р'їзнихъ народностей зъ Америки 5 милїон'ївъ доллар'ївъ для своихъ крєвннхъ и знакомнхъ въ Европ'ї. Ту значну суму выслали люде почтою, векслами, або черезъ м'їжнароднї банки.

Вс'їхъ грошей, якъ выраховано, высилають люде зъ Америки р'їчно до Европы 15 милїон'ївъ. Зъ Европы черезъ рокъ приходить до Америки всего 330.000.00, отже третю часть достає Америка того, що высилає. Мы высилаемо до Европы о 10 милїон'ївъ больше, якъ намъ зв'їдтамъ присылають.

Довгї л'їта було звичасемъ американскнхъ мешканц'ївъ высылати грош'ї своимъ крєвннмъ и знакомнмъ въ Европ'ї не только въ час'ї р'їздвяннхъ святъ, на подарунк'ї. Не було пом'їжъ Русинами одного чолов'їка, котрїй бы не заславъ бодай к'їлька доллар'ївъ до своего села. Краснїй то бувъ звичай, в'їнъ нын'ї вже переживає ся, бо держивають ся американскї доллары, котрыма чимъ разъ тяжше заробити.

Одного дня мнувъ м'їсяця выслано не больше, не меньше, только \$400.000 до Европы. Уваги г'їднє есть то, що половина зъ той сумы повандривала до Англїи и Ирландїи, в'їдтакъ до Н'їмечины. До другнхъ краївъ, якъ до Швецїи, Норвегїи, Данїи, поїшло зъ тыхъ грошей 25 процентъ. До Францїи мала сума повандривала. До Ишпанїи, Итали, Россїи не багато выслано, а вже до Австрїи такъ якъ н'їчого. Зъ Австрїи, н'їбы зъ нашон мїлїон в'їтчннхъ все выдирають люде грош'ї, а н'їчого тамъ не посылають, та бо и не вылатить ся. Для кого? Для жид'ївъ, для штапрант'ївъ тай для пан'ївъ не варто грешей посылати, а впроц'їмъ нашї люде вже поумдр'їли тай и грошей не мають.

Польскїй старо-католицкїй епископъ въ Америк'ї

Зв'їстнї нашимъ людямъ тї в'їчнї сварнї въ польскнхъ парафіяхъ зъ причнны запису церковннхъ маєтк'ївъ на айрискнхъ епископ'ївъ, черезъ що тї и священники мають велику власть и рядять п'їсля вподобы, а народъ не мае жадного слова. Насл'їдкомъ такнхъ водносїнъ потворило ся чимало незалежныхъ парафіял'ївъ народннмъ зарїд'їомъ, котрї истнують подъ назвою: „незалежныхъ церковей.“

Недавно оденъ зъ „незалежныхъ“ польскнхъ священник'ївъ именованъ Антонъ Козловскїй зъ Chicago, выбравъ ся до Н'їмечины и тамъ прїнявъ епископскїй свяченїя в'їдъ старо-католицкнхъ епископ'ївъ. Такимъ способомъ Поляки въ Америк'ї мають вже своего епископа хотъ старо-католицкого, котрїй выкропювати буде на скор'ї священник'ївъ, щобъ можна нимъ пообсаджувати новоовстаеточнї парохїи.

— Прибувшї рускї священники зъ краю обняли зарїдъ парохїи: о. Антонъ Вончевскїй въ Annapolis, Conn., а о. Николай П'їдгорєцкїй въ Jersey City, N. J.

Де суть американскї грош'ї?

Чому роб'їтники умирають зъ голоду?

Сл'їдуючї панове поховалч грош'ї по банкахъ Спол. Державъ, або повклядадали въ банки европейскї:

John D. Rockefeller	має	125	млїон дол.
Wm. Waldorf Astor	„	120	„
Jay Gould Nachalas	„	100	„
Russel Sage	„	90	„
Cornellius Vanderbilt	„	80	„
Wm. K. Vanderbilt	„	75	„
Henry M. Flagler	„	60	„
Wm. Rockefeller	„	60	„
John Jacob Astor	„	50	„
Moses Taylor Nachlass	„	50	„
Fred. W. Wanderbilt	„	35	„
Percy R. Fyne и партї Fyne	„	30	„
M. Singer Nachlass	„	30	„
J. Pierpont Morgan	„	25	„
Robert Goelet	„	25	„
Shermerhon Nachlass	„	25	„
Ogden Goelet	„	25	„
Collis H. Huntington	„	20	„
David Dow's Nachlass	„	20	„
E. T. Gerry и партї Gerry	„	20	„
Jabez A. Rostwick Nachlass	„	20	„
W. Sloane Nachlass	„	20	„
Henry Hilton	„	20	„
Andrew Carnegie	„	20	„
Amos R. Eno	„	20	„
Wm. E. Whitney	„	20	„
W. P. Furness Nachlass	„	20	„
D. H. Mills	„	20	„
H. Victor Newcomb	„	15	„
Henry Hart	„	10	„

Не вычисляемо вже тыхъ, що мають по к'їлька милїон'ївъ, бо за довго було бы вычисляти. Досить г'їдануть на тї милїоны, а ясно кождому стане, чому въ краю нужда. Только 30 людей награмадило таку безодню гроша. Предъ кождїй знає, що грошъ родить грошъ, отже якї величезнї процєнты пожирають тї милїоны. Всякї грош'ї, якї выб'їють въ Спол. Державахъ б'їжуть до тыхъ милїон'ївъ, якъ до магнетизму. Копальнї, фабрики, колея, телеграфы, банки и всякї бїзнесъ въ рукахъ тыхъ пан'ївъ. Роб'їтникъ прац'їе, ажъ кровь зъ рукъ йде, виробляє только продукт'ївъ, що въ краю не можуть зужити — наступає гіпорпродукцїя (надвыжка), прац'ї дальше не треба, роб'їтникъ духне зъ голоду, а милїонеры в'їзять соб'ї около св'їта и пускають бєщельно грош'ї, котрїй на б'їдн'їмъ роб'їтнкови зрабували. Нын'ї вже роб'їтнкови почивають лєншїше розум'їти, що такъ дальше не може бути, лучать ся въ товариства, творять силу и якъ справлять колєсъ ланку милїонерамъ, то ще такои на св'їт'ї лєзав'ї горячои н'їхто не выдавъ.

Хнны дуже б'їднї.

Англїя зъ Японїєю зъ одной стороны, а Россїя, Н'їмечина и Францїя зъ другого боку розбїрають Хннскї мурн. Здає ся, що на тыхъ муряхъ почуляють ся Англїкї зъ Россїянами. Най ся б'їють, якъ не мають що л'їшого робити.

Запрошенє.

Маємо честь запросити вс'їхъ Русин'ївъ въ Elmira и въ околици, а такожъ Брат'ївъ нашихъ зъ Binghampton и зъ Cross Fork на торжественне посвяченє дзвона, котре в'їдбуде ся въ Нед'їлю дня 9. януара 1898 р. въ наш'їй руск'їй церквї на Elmira Heights, N. Y. ЦЕРКОВНА РАДА.

Хто хоче читати правдиво хлопску газету та дов'їдатись якъ тамъ брати въ краю борють ся зъ своимн ворогамн, нехай запише соб'ї газету:

„ГРОМАДСКІЙ ГСЛОСЪ“.

Коштує \$1.50 на рокъ *Платити треба напередъ.* Замовляти можна черезъ редакцїю „Свободы“.

За „Свободу“ належить ся заплатити!

В'їсти роб'їтнчї.

— Braddock, Pa. Въ велик'їй жел'їзн'їй фабриц'ї Edgar Thompson Steel Works укладають теперъ нову скалю платнчу, п'їсля котрой мало бы ся выслачовати роб'їтнкамъ черезъ три роки. Роб'їтнчки зачувають, що мае наступити значне зниженє платн'ї.

— Homestead, Pa. Зъ причнны запровадження новнхъ машинъ Carnegie Steel компанїя обнїжила платню тымъ роб'їтнкамъ, котрї працюють на акордъ, на тоны о 5 до 80 проц. Роб'їтнков'ї, котрї робять на день, лишєно въ спокою. По тыхъ фабрикахъ зачалось робити повноу складю зъ початкомъ того м'їсяця.

— Непорозум'їни, якї повстали були м'їжъ роб'їтнками, занятнми по розличннхъ шклярннхъ того краю, доп'ївадали ажъ до розд'їлу ихъ организацїи. Страйкуючї члены товариства американскнхъ роб'їтнковъ кришталевого шкла, котрї лишє подъ тымъ условїємъ хот'їли вернути до работы, если вс'ї фабриканты згодить ся на однакову скалю платнчу, не могуци дожидатись згоды, утворили кооперативне товариство зъ \$10,000 закладовымъ капиталомъ и закупили фабрику шкла Tiffin, O. Lъ фабрикахъ респ'їчнєсь заразы робити.

— Sheffield, Pa. Побудовано нову фабрику зеленого шкла, въ котр'їй зачали робити зъ днемъ 3. януара.

— Massilon, O. Ф'їрма Russel & Co. достала зам'їленє на доставу господарскнхъ машинъ, котрыхъ кошты выробу мають выносити больше якъ милїонъ долл. Компанїя мусить подвостити часъ працї въ своихъ фабрикахъ.

— Trenton, N. J. По в'їдбутихъ нарадахъ м'їжъ гончарями а ихъ роб'їтнками подвыс'їнено остатннмъ платню о 12 1/2 проц. Подвыс'їненє мае обовязовати доперва зъ 1. фебруара.

— Kittanning, Pa. Въ фабриц'ї Wick China Co. подвыс'їнено роб'їтнкамъ платню о 12 проц.

— Hazleton, Pa. Страйкъ, якїй бувъ ту повставъ зъ причнны, що компанїя в'їдалила зъ соботы к'їлькохъ роб'їтнков'ївъ, полагоджено, бо покривдженї роб'їтнчки достали зновъ м'їсце.

Заплатили за „Свободу“ въ м'їс. Децембру 1897.

PITTSBURG, PA.	
Вохновскї Лєвъ	\$2.00
МТ. CARMEL, PA.	
Гараксимъ Андр.	2.00
Дєса Павло	1.50
Флнцъ Мурдза	1.00
SHENANDOAN, PA.	
Лєжнискїй Ив.	1.00
Муча Гнатъ	1.00
Патр'їшъ Ал.	1.00
Уничъ Яковъ	1.00
Вандзїлякъ Д.	2.00
OLYRHANT, PA.	
Ковтєо Онуфр.	2.00
Пншь Андр.	1.00
Качмерчакъ Мих.	1.00
LINDSEY, PA.	
О. Сабовъ Ив.	1.00
EXCELSIOR, PA.	
Гороцкакъ Ал.	1.00
KELLYRES, PA.	
Галчакъ Василь	2.00
Брокеннєд, MAN, CANADA.	
К'їрнєкъ Луза	1.00
CLEVELAND, OHIO	
Валї Йосифъ	1.00
SIMPSON, PA.	
Тылявскїй Василь	2.00
Куликъ Юрко	2.00
Гавранъ Якимъ	2.00
Чупалъ Мих.	2.00
Дубовнскїй Коєтъ	1.00
AMSTERDAM, N. Y.	
Цельо Ив.	1.00
JAMESPORT, N. Y.	
Савутъ Ф.	1.00
Церемншль, Галичина	
„Гуса Бєсѣдъ“	3.00

Если кто має гадку ос'їсти зъ весною на фарм'ї въ Канад'ї, най напише до мене, а опишу ему докладно, що мае робити, якъ хоче тамтуды выбрати ся. Нашнхъ людей зъ Галичины и зъ Буковнны тнсячки ос'їли на добрыхъ земляхъ. И зъ Пенсильвенїи вже к'їлька родннхъ респ'їчали тамъ газдовство. — Корїстайте люде зъ доброи способности. Ту по майнахъ н'їчого не доробите ся.

Адреса мой:

Rev. Nestor Dmytrow
89 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

З И М А Н А Д Х О Д И Т Ь!
ЗДОРОВЛЮ ЗАШКОДИТЬ!
Не зашкодитъ однакъ, бо можете купити соб'ї въ великомъ штор'ї

PETER-A STIEF-A

оверковтъ за \$3.00 п дорожше — тепле убране за \$3.00 п дорожше и вс'ї другї р'їчи достанешъ ту туньше, якъ въ инш'їмъ штор'ї.

ПРИХОДЬ А ПЕРЕКОНАЄШЬ СЯ.

P. A. Stief

MAMMOTH CLOTHING HOUSE
11, 13 & 15 NORTH OAK STR.
MT. CARMEL, PA.

АНТОНІЙ ОНУЩАКЪ
214 W. Lloyd, Str.
— SHENANDOAN, PA. —

✳ Рускїй готель. ✳
Чи вы вже люде не перестанете ходити по чужнхъ готеляхъ и спомогати своимн пентамъ другї народности? Та по що шукати чужнхъ бог'ївъ! — Див'їть добре по Шенандор'ї, а певно знайдете своего чолор'їка, въ котрог'їо и вино и вїска и пиво и темперъ и другї добрїи и все св'їжї напнтки, а услуга чємна, бо все-жъ то у Русина. А ще якїй то Русннъ? Каждый его дуже добре знає. Та-жъ то Антонїй Онущакъ. Ну и якъ-жежъ не зайдете до него? — Гр'їхъ бы бувъ смертельный якъ бы вы Руснны въ Шенандор'ї омнвали того широго Русина.

HENRY FREY
PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.
Хочешъ мати красу фотографїю, в'їрнїй портретъ, зайдї до того фотографера. Вертаешъ з'ї слоб'ї зайдї зъ жннкою до него, дай ся заплати, а будешъ маѣ на ц'їле житє памятку. Маєшь ладну дитнчку дай фотографовати у него, а будешъ мати краснїй образъ. Есть у Васъ братство, най зайдє до того фотографера, а в'їдъ Васъ зробить фотографїи и портрети, якї хочете. — У него р'їзвороднї фотографїи и портрети можна замовити и то по дуже ум'їркован'їй ц'їл'ї. — За роботу гарантує.

H. FEINBERG,
ЗЕГАРМІСТР'їЙ И ЮВІЛЕР'їЙ.
Має свої великїй складъ въ рускомъ дом'ї, коло руского стору на Shamokin Str. въ ШАМОКІН'ї, ПА.
Направляє зєгнрки дуже добрєптанно. Має на склад'ї великїй выборъ зєгарковъ золотнхъ и с'їр'їбннхъ и спр'їбннхъ по дешєвыхъ ц'їнахъ.

Юстннь Кузнякъ.
Рускїй готельчїкъ въ ОЛИФАНТ'ї, ПА.

На роз'ї коло рускои церквї есть готель нашого Русина Юстина Кузняка. Кр'їмъ того, що въ готелю кождїй може достати чистє помешканє и чємну услугу, то тамъ есть ще галї обширна и гарна на ц'їле м'їсто, въ котр'їй в'їдбувають ся балї и братскї мїтннги. — Ид'їть до своего — не спомогайте члжнхъ!

На що вамъ Руснны зъ Шенандоа самымъ голити ся а оп'їсля ходити зъ пор'їзаннмъ лицємъ, коли на 338 W. Centre str. есть РУСКА ГОЛЯРНЯ

Игнатїя Мучнн и Андрея Тарбая.

Тамъ оголять васъ гладко ще и намастятъ бєйрумомъ, а якъ остржуютъ и напонадуютъ, то не повтыдаєте ся нав'їтъ першого американского джентельмена.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОР'ї НА Ц'їЛЫЙ YONKERS

Лазоря Сиротяка, 48 Washington str. YONKERS, N. Y.

Хто не знає Лазоря Сиротяка? В'їнъ мае красно зарїдженїй стор'ї, грєсерню и бучерню. Посылає грош'ї до старого краю на вс'ї части св'їта, скоро, тавно и бєзпечно. Продає такожъ шнфкарты на вс'ї лїнїи. Хто изъ землїковъ хот'ївъ бы в'їд'їхати до старого краю, нехай зайдє по дорож'ї до Сиротяка и купити соб'ї шнфкарту у него а в'їнъ в'їдвородитъ его ажъ на шнф. На що давати ся здерати жид'ївскнмъ агентамъ по Нью Йорку? Ид'їть до своего!

Невыразив письма.

Майже кождый чоловік пишучи, творить и ставитъ буквы розмано. Однихъ письмо естъ дробне, иншихъ велике; однихъ ровне, просте, иншихъ покручене; однихъ выразне, що можна легко читати, другихъ такъ нечетке, що часто самъ той, котрый его написавъ, не може водчитати оносля.

Thackeray, славный английскій писатель и сатирикъ, писавъ такъ дробненько, що часто не було можна добачити буквы.

Коли складчикъ прибувъ одного разу до Юлія Яніна, славного французского автора, чтобы той водчитавъ ему кілька речень власного письма, Янінъ водповѣвъ ему, що волишь цѣлый уступъ на ново написати, якъ надумовати ся, що мають означати намъ попередно написані закнуты.

Чарльсъ Дикенсъ писавъ дробно синимъ чорниломъ на голубомъ паперу, поправляючи часто реченя або допусючи новы помѣжы вершѣ, задля чого письмо его було мукою для складчикова.

Наполеонъ I. писавъ неможливо. Коли разъ написавъ листъ зъ Нѣмечины до свои жѣнки, цѣсаревой Йозефины, то та на першій поглядъ думала собѣ, що то якась мапка остатной битвы.

Наибольше нечетке письмо мавъ Горацій Грілі, славный американскій диваникъ и политикъ, своего часу выдавца ню-йорской газеты „Tribune“ въ старомъ своемъ вѣдѣ трохидивакъ. Розматив анекдоты оповѣдають о нѣмъ и его письмѣ.

Одинъ новы складчикъ, доставши до рукъ рукопись Гріліого, крикнувъ: „о святыи Мошкы“, колибъ Белибазаръ бувъ зобачивъ то письмо на стѣнѣ, бувъ бы ще горше перестрашывъ ся, якъ тымъ: Мане, Текель, Фаресъ!

Грілі мавъ одинъ способъ писаня политичныхъ статей, котры складавъ одинъ зъ старыхъ складчикова и майже на память знавъ дальшу часть реченя, перечитавши его початокъ. Одного разу постановили складчикъ закнвити собѣ зъ старого своего товариша. Взали когута, замачали ему пазурѣ въ чорнилѣ и тримали его опосля на аркушѣ паперу такъ дового, ажъ когуть подраправъ цѣлый аркушъ. Написавши опосля въ горѣ заголовокъ статѣ нѣбы рукою Гріліого, положили тому старому складчикови на его столѣ. Старый прийшовши до работы и найшовши рукопись на столѣ, придививъ ся їй черезъ окуляры, опосля безъ намыслу зложивъ заголовокъ и змість — статѣ политичной. Грілі перечитавши потымъ ту статью, здивувавъ ся, бо не признававъ собѣ, коли вонъ еѣ написавъ, але узнавъ еѣ за свою и добру.

Однои недѣлѣ написавъ Грілі остру статью о Кубѣ и правительствѣ Исанбекѣмъ. Въ скороченю писавъ „govt“ мѣсто „government“ (правительство). Въ недѣлю святыхъ складчики звычайно зняткують, а мѣсяця ихъ зняткують „заступники“ т. е.

складчики несталі, котры переважно складують буквы за буквою незаставляючи. Оденъ зъ такихъ складчикова ту статью, а не могучи водчитати скороченого слова зложивъ „goat“ (коза) мѣсто „govt“ (правительство). Слово то пришло до въ колькохъ мѣсяцяхъ — складчикъ завсѣгды ставивъ „козу“ мѣсто „правительство.“ Коректоръ, котрому по недѣльной пополудневой забавѣ було троха нелено въ головѣ, не вваживъ на ту опянку и непоправивъ. Можна собѣ представити гнѣвъ и злѣсть Гріліого, коли на другій день спостерѣвъ ту опянку. Майже цѣлу друкарню перевернувъ догоры ногами. Въ кожди розказавъ выкинуты того складчика, якъ приде по платис, а „на праичнокъ“ написавъ ему на четвертѣ паперу „поучение“, въ котромъ таки слова якъ „осель, дурень“ належали ще до найкраснѣйшихъ. Если однакъ Грілі писавъ невыразно, то въ роздраженню выписовавъ фигурки, котрыхъ бы нѣхто въ свѣтѣ не водчитавъ. Форменъ (найстаршій въ друкарни) положивъ то „поучение“ на столѣ завинившого складчика, а коли той, не знаючи еще о нѣчомъ, прийшовъ и запытавъ ся, чи то естъ статья до складаня, водповѣвъ ему форманъ, що то естъ свѣдоцтво для него. бо працѣ тутъ вже нема для него. Складчикъ взявъ письмо, сховавъ до кинешѣ и пошшовъ до „Herald“ пытати о працю. На запытане формана, де передъ тымъ працювавъ, водповѣвъ, що при „Tribune“, а що вонъ естъ добрымъ складчикомъ, самъ панъ Грілі выставивъ ему свѣдоцтво. Ту подавъ форманови „Herald-a“ письмо Гріліого. Форменъ приглядавъ ся пыльно и доважно пасьму, удаючи, що знае его перечитати, а по сконченю „читаня“ узнавъ свѣдоцтво за добре и давъ складчикови добру роботу.

Одинокий русский ШТОРЪ въ ОЛИФАНТЪ ПА ГЕОРГІЯ ХИЛЯКЪ Звѣстнаго руского патриота.

Есть се наилучше заосмотренный зѣ всехъ шторовъ во все потребности товары и всякого рода по якъ наилучшой цѣнѣ. Каждый тамонный Русинъ уважючи себе правдивымъ и щирымъ патриотомъ, найспѣшить до своего руского штору. Особенно нашъ гадзынѣ най иудуть громадно!

На що Юськовъ, Шмульвъ спомагати? Идѣть до своего.

Юліявъ Копыстьянскій (JULIAN KOPYTSKI) 420 W. Pine st. ШАМОКИНЪ, ПА. Перворядный салонъ руской. — Найлучшій напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалы, цыгара дуже добры.

Спѣшить Брата Русины до своего братчика Юлька.

Руска бучеряя. — RUSSIAN MEAT MARKET — OLYPHANT, PA. КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей русский господинъ, чи не перестанете вы вже разъ куцувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у своего Русина такъ само всего достати можна. А отъ погляньте! Тажъ въ Олифантѣ естъ вашъ руской бучеръ Кузьма Сваля. Мае вонъ свѣже, добре, тале мясо всякого рода. Розвозить въ часѣ и пунктуально. Ану-жъ зайдѣть до него и попробуйте водъ него куповати мясо, а певно не пожалуете!

THOMAS A. ULICKAS & JOSEPH RAUTKIEWICZ 436 Cherry str. SHENANDOAN PA.

Гей темперамы, читайте! Кто зъ васъ хоче достати доброго темпера и вайсѣ бир-у въ бутелькахъ найзайду до гуртовного складу Т. Уличка и п. Райткевича а певно не пожалуете. Ану попробуйте!

РУССКІЙ ГОТЕЛЬ * Юсифа Осеняка * въ ОЛИФАНТЪ ПА. Чи знаете хлопцѣ, що Юсифъ Осенякъ мае готель на River Str. коло руской церкви въ Олифантѣ? — Ану идѣть подивити ся, якъ красно у него. Сали красна на забавы. Пиво и всѣ инши напитки все свѣжы, ажъ мило выпити и забавити ся у своего.

НОВА ПОЛЬСКО-РУСКА-СЛОВАЦКА АПТИКА 145 Oak str. въ MT. CARMEL, PA.

Въ новѣй нашѣй аптицѣ вы можете достати всего, чого лишь собѣ зажадете а что входитъ въ обсягъ аптикарства. Для словянскихъ людей сея аптика дуже великой ваги, бо тамъ можете розмовити ся рѣдною мовою. Тамъ можете достати и доктора.

М. ROTHSCHILD, 642 E. Sunbury St. ШАМОКИНЪ, ПА. Великій складъ всякого рода убранный для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякій другіи рѣчи того рода въ наилучшомъ гатунку, въ низкихъ цѣнахъ.

Одинокий русский ШТОРЪ въ ОЛИФАНТЪ ПА ГЕОРГІЯ ХИЛЯКЪ Звѣстнаго руского патриота.

Есть се наилучше заосмотренный зѣ всехъ шторовъ во все потребности товары и всякого рода по якъ наилучшой цѣнѣ. Каждый тамонный Русинъ уважючи себе правдивымъ и щирымъ патриотомъ, найспѣшить до своего руского штору. Особенно нашъ гадзынѣ най иудуть громадно!

На що Юськовъ, Шмульвъ спомагати? Идѣть до своего.

Юліявъ Копыстьянскій (JULIAN KOPYTSKI) 420 W. Pine st. ШАМОКИНЪ, ПА.

Перворядный салонъ руской. — Найлучшій напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалы, цыгара дуже добры.

Спѣшить Брата Русины до своего братчика Юлька.

Руска бучеряя. — RUSSIAN MEAT MARKET — OLYPHANT, PA. КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей русский господинъ, чи не перестанете вы вже разъ куцувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у своего Русина такъ само всего достати можна. А отъ погляньте! Тажъ въ Олифантѣ естъ вашъ руской бучеръ Кузьма Сваля. Мае вонъ свѣже, добре, тале мясо всякого рода. Розвозить въ часѣ и пунктуально. Ану-жъ зайдѣть до него и попробуйте водъ него куповати мясо, а певно не пожалуете!

THOMAS A. ULICKAS & JOSEPH RAUTKIEWICZ 436 Cherry str. SHENANDOAN PA.

Гей темперамы, читайте! Кто зъ васъ хоче достати доброго темпера и вайсѣ бир-у въ бутелькахъ найзайду до гуртовного складу Т. Уличка и п. Райткевича а певно не пожалуете. Ану попробуйте!

РУССКІЙ ГОТЕЛЬ * Юсифа Осеняка * въ ОЛИФАНТЪ ПА. Чи знаете хлопцѣ, що Юсифъ Осенякъ мае готель на River Str. коло руской церкви въ Олифантѣ? — Ану идѣть подивити ся, якъ красно у него. Сали красна на забавы. Пиво и всѣ инши напитки все свѣжы, ажъ мило выпити и забавити ся у своего.

НОВА ПОЛЬСКО-РУСКА-СЛОВАЦКА АПТИКА 145 Oak str. въ MT. CARMEL, PA.

Въ новѣй нашѣй аптицѣ вы можете достати всего, чого лишь собѣ зажадете а что входитъ въ обсягъ аптикарства. Для словянскихъ людей сея аптика дуже великой ваги, бо тамъ можете розмовити ся рѣдною мовою. Тамъ можете достати и доктора.

М. ROTHSCHILD, 642 E. Sunbury St. ШАМОКИНЪ, ПА. Великій складъ всякого рода убранный для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякій другіи рѣчи того рода въ наилучшомъ гатунку, въ низкихъ цѣнахъ.

Steam Laundry. Мае сорочки, кофты, маншеты и другіи рѣчи до праня, то заносѣть до Mt. Carmel Steam Laundry. Водъ сорочки 10 цѣт., водъ кофты 2 цѣт., водъ маншетоу 4 цѣт. — Офисъ той естъ за Righter's-овымъ штормомъ зъ-заду.

Если хто потребуе кофты и керачи на весѣля або похороны може достати по дуже низкой цѣнѣ у: Robertsons Livery West 2-nd Str. Mt. CARMEL, PA.

J. LIACHOWICZ (I. Ляховичъ) 425 Shamokin st. ШАМОКИНЪ, ПА. Польско-литовскій zegarmistrz и ювелиръ

Всяки направи zegarkow wykonuje точно, тале и въ короткомъ часѣ и за направиу гварантуе. — Мае на складѣ великій выборъ zegarkow золотыхъ и сѣрныхъ по дешевой цѣнѣ, и за доброту каждого zegarka гварантуе. Обручи слободы, якъ хто купуе достаетъ въ подарунокъ гарный будзѣкъ.

Стѣнныи zegary дае на выплатѣ.

O. Murdza & Bro's 46. Second st. MT. CARMEL, PA. О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотренный въ наилучшій товары, спроважованыи впростъ зъ наилучшихъ складовъ. — Майже всехъ Русиновъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае такожъ одяга майнерскыи и посылае грошѣ до старого краф таньо, точно, скоро и безопасно.

Свѣй до своего — а до чужого не пхай ся. Жидѣвъ оминяйте зъ чалеса!

Гаврилъ Малинякъ Гуртовный складъ (Wholesale) 20 Market st. SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочокахъ зъ наилучшихъ броваровъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры наилучшого гатунку

Братя! заовляйте у своего!

РЕСТАВРАЦІЯ И КАРВАНЯ. * TROMETTERS * (Тромейтеръ) Cor. Rock & Sunbury str. SHAMOKIN, PA. напротивъ National Bank.

Свѣдана, Обѣды, Вечери. Въ кождомъ часѣ можна достати такъ горячій якъ и зимній перекуски. Потравы прилагоджены на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пыльна и солидна.

Особній покоѣ для родныхъ. — Найлучшій вина, пива, лѣкеры, виски и все возможивыи напитки. Цѣна дуже мала.

Препоруцае ся всемъ сюреставрацие, а передо всѣмъ приѣзднымъ.

Пишучий сей адвертайсментъ ручитъ за Тромейтера.

Иванъ Глова. JOHN GLOWA (POSTMASTER) Excelsior, Pa.

ОДИНОКИЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCESIOR.

Всякій потребный рѣчи до жита, якъ такожъ убраня майнерскыи и звычайный можна купити.

Посылае такожъ грошѣ до всехъ частей свѣта, скоро, таньо и безопасно

Продае шифкарты. Не водъ нынѣ вже знають люде солидного предѣдателя „Союза“.

ВЕЛИКИЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ Russian Mercantile Co. Ld. — ВЪ — Shamokin, Pa. 327 Shamokin st.

Наибольшій руской компаничный сторъ въ Америцѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперъ побольшеный, украшеный и на нову урдженыи. Новыи домъ великий, красныи, котрый компаниа купила 1896 року за \$18.000

показуе, что може компанична работа. — Все ро-зумыи Русины належають до той компании, купують зѣ своего власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$2000.

Заряджае нимъ: Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO. въ READING, PA. ЗАЛОЖЕННЫЙ 1866 року. — Выбравъ 25.000 бочоковъ мѣсячно.

Пиво одного зъ наибольшихъ броваровъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ естъ вольне водъ всякихъ примѣшокъ, и для того естъ найздоровшимъ. Завсѣгды одной и той самой доброты и приемного смаку и естъ споряджана подъ зарядомъ одного зъ найздоровнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоваровъ.

Выбравъ въ наилучшомъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Салонѣсты и приватныи родины повинныи замавляти пиво лишень въ броварѣ: LAUER BREWING CO. READING, PA.

ОДИНОКИЙ РУССКИЙ ГОТЕЛЬ Д. Горенчака и Ф. Михальского. въ Jersey City, N. J. 38 Green Str.

Каждый Русинъ идучий зъ края, чи до края, або мавшій яку потребу въ Нью-Йорку, чи околлицы, повиненъ зступити до того готеля бо: Тутъ достане найздоровшій и найтаншій напитокъ всякого рода.

Достане подлѣгъ таный, чистенький и безопасный.

Понже зъ того готеля лишь пару кроковъ до пенсильванского, лигайского и центрельского дѣла, а такожъ дѣла зводныи стрѣткары розходять ся по цѣлымъ мѣстамъ и околлицы, якъ Newark, Bayonne и т. д.

Феры до Нью-Йорку и Бруклина такожъ подъ носомъ.

Въ томъ готелю порадятъ вамъ бевѣ и л а н о, де тану шифкарту купити, а если не знаете, то заправдають васъ охотно на дѣло, або на шифру, та загалатъ дадутъ всяку добру раду.

Въ готелю томъ е такожъ прекрасна галья на митингѣ, забавы и весѣля.

Чтайте и уважайте. Стань и огляни все везы для бучеровъ, просерникѣвъ, голсельникѣвъ (до розвоженя пива) и розличныи другіи, роблячи зъ наилучшого матеріялу и наилучшопой работы.

Головне ковальство Специально выбрабляютъ ся желѣзныи плоты, и обгороджена надробникѣвъ.

J. B. Zimmerman Cor. Independence and Market str. SHAMOKIN, PA.

Dr. F. J. Meek Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокий лѣкаръ, славныи на цѣломъ мѣсто. Лѣчитъ всякыи хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незарогнанныи лѣкаръ въ справлахъ положничихъ. Говоритъ по английскыи, по рускыи и по польскыи. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

J. BOBKOWSKI ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ. Выпывае такожъ керачи на похороны, хрестиныи и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300 PEARL and MULBERRY st SHAMOKIN PA. Удавайте ся въ потребѣ до него.

СВОЙ ДО СВОГО! Фрѣмъ Лучковецъ. E. INDEPENDENCE near VINE STR. въ Шамокинѣ, Па. — РУССКИЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенький тамъ готель зѣ всякими выгодами. Пиво, вино, виска, темперъ и другіи напоѣ все свѣжыи и наилучшопого гатунку. Услуга чемна и солидна. Складки великыи и малыи посля внодобы.

Люде! Уже часъ покинути чужихъ, а пора вати себе самыхъ подпомагати.

William D. Chmielewski, 231 E. Centre str. SHENANDOAN, PA. Панове салонѣсты зъ Шенандорѣ и все, що хочете набута для себе виски, пива темперу въ большійи скѣлкости, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напитки у него. — Найне забравляють зъ васъ чужий, дайте заробити своему, божъ Хмѣльовскій честный и справедливый чоловікъ — „Свободу“ пренумеруе. Купуйте у него!

Dr. John Szlupas 421 Penn. Ave. SCRANTON, PA. Знаменитый лѣкаръ. Довольна практика дала ему опосибѣть стати добрымъ лѣкарэмъ. Лѣчитъ успешно всякого рода хоробы. Мае такожъ свой власну аптику, въ котрой выбрабляютъ ся дуже добрыи и помощныи лѣкарства.

Розмовитъ ся по рускыи, литевскыи, по польскыи и по английскыи. — На цѣлой околлицы знають добре Шлюпаса!

Добрый вечеръ друже мой! — Добрый вечеръ, свате! А куда такъ спѣшите? — До Т а л п а ш а, брате!

Що на Талпаша? Звѣдки вѣнѣ? — Та-жъ крашии нашъ милый — У него вѣб Русиныи — Поддѣривляють силы...

Що за брындава и пиво тамъ! — Обходитъ ся фляшою! — Обслужуе актъ братанъ! — Таньо надзавчашно!

Учѣте ся, браты мои! Думайте читайте, И чужому научайтесь, И своего не дурайте!

Т. Шевченко.

Всюды и вѣвечить ся правда, Всюды пануе брехня,

Въ нашихъ лишь сердцахъ, о братя, Най не повстане воша!

Иль Франко.